

Beleids- en begrotingstoelichting

SOCIALE ECONOMIE

Begroting 2026

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	2
I. INLEIDING DOOR DE MINISTER.....	3
II. SAMENVATTING	5
III. TRANSVERSALE EN HORIZONTALE DOELSTELLINGEN	6
IV. OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	6
V. BELEIDSVELDEN: OVERZICHT TOTALEN PER PROGRAMMA	7
VI. BELEIDSVELD I: Sociale Economie	8
1. ISE: Activering (Sociale economie), MVG excl. DAB	8
1.1. Strategische doelstelling op het niveau van ISE Activering (Sociale economie): We versterken de tewerkstellingskansen voor personen met een arbeidsbeperking	8
1.2. Operationele doelstellingen.....	8
1.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar	12
1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)	14
2. ISE Duurzame arbeidsmarkt (Sociale Economie), MVG excl. DAB	21
2.1. Strategische doelstelling op het niveau van ISE Duurzame Arbeidsmarkt (Sociale Economie): We zorgen voor een betere wisselwerking tussen sociale en reguliere economie	21
2.2. Operationele doelstellingen.....	22
2.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar	24
2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)	25
VII. LIJST MET AFKORTINGEN	29
VIII. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	31
IX. BIJLAGE 'METADATA INDICATOREN'	32

I. INLEIDING DOOR DE MINISTER

De sociale economie is vandaag niet weg te denken uit Vlaanderen. Niet alleen biedt ze kansen voor kwetsbare en/of werkzoekende personen om opnieuw aan de slag te gaan in aangepaste jobs. Ze realiseert ook een aanzienlijke economische meerwaarde en een belangrijke *return on investment* voor de samenleving. Bovendien vormt ze een deel van het antwoord op actuele uitdagingen op onze arbeidsmarkt zoals de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd, en de zoektocht naar een hogere werkzaamheidsgraad. De vijf prioriteiten van mijn beleidsnota sociale economie zullen daarom ook in 2026 richtinggevend zijn:

- Mijn eerste prioriteit betreft het creëren van 1.000 **bijkomende plaatsen** in collectief maatwerk deze legislatuur. We stellen vandaag reeds meer dan 25.000 mensen tewerk in een 120-tal erkende maatwerkbedrijven. Dankzij de Vlaamse investering konden we in 2025 reeds een contingent van 189,5 VTE toekennen. We voorzien een volgende opstap in 2028. In antwoord op de vraag van de federale overheid om de sociale economie in te schakelen voor mensen die hun werkloosheidsuitkering dreigen te verliezen, neem ik, in afwachting van de beloofde federale middelen, de nodige voorbereidingen om de bijkomende groei in de sociale economie te kunnen realiseren.
- Mijn tweede prioriteit ligt bij een **versnelde indicering en toeleiding** via een vereenvoudigde procedure. Samen met minister Demir neem ik initiatieven om mensen vlotter en beter toe te leiden naar jobs in de sociale economie. We voeren stapsgewijs de voorziene prioritaire beleidsacties uit van de goedgekeurde conceptnota van de Vlaamse regering.
- Mijn derde prioriteit is het **individueel maatwerk**. Het systeem bestaat nu meer dan twee jaar en zorgt ervoor dat duizenden mensen mits ondersteuning duurzaam aan de slag kunnen in reguliere bedrijven. Naar de toekomst toe willen we dit aantal nog verder verhogen, onder meer door sensibilisering van sectoren en werkgevers en door de drempels om iemand met een arbeidsbeperking in dienst te nemen te verlagen.
- De vierde prioriteit gaat over het versterken van de **samenwerking tussen de sociale economie en de reguliere economie**. Ik maak werk van een actieplan dat focust op twee doelstellingen. Ten eerste wil ik ondernemingen uit de sociale economie beter zichtbaar maken als uitvoerders van (lokale) overheidsopdrachten, onder meer via het gebruik van sociale en duurzame criteria en sociaal voorbehouden opdrachten. Ten tweede wil ik de brug tussen de sociale en reguliere economie versterken om de samenwerking en de maatschappelijke impact te vergroten.
- *Last but not least* wil ik de lokale inbedding van het beleid rond sociale economie versterken. We doen dat vanuit een versterkte autonomie voor de gemeenten, die op maat moeten kunnen inspelen op lokale uitdagingen die op hen afkomen. Vanaf 2026 zullen alle lokale besturen, tot en met eind 2030 en zonder bijkomende administratieve verplichtingen, via de algemene financiering ondersteund worden bij de uitbouw van het **lokaal sociale-economiebeleid** (met de lokale regierol sociale economie en werk en de aanvullende lokale diensten). Deze nieuwe financieringswijze biedt zekerheid, stabiliteit en duurzaamheid en geeft lokale besturen de nodige handvaten om toekomstgericht een sterk lokaal sociale-

economiebeleid uit te bouwen. Zo kunnen alle lokale besturen structureel inzetten op hun lokale regierol of op de realisatie van een aanvullend lokaal dienstenaanbod.

We hebben met de Vlaamse Regering een **ambitieuze regeerakkoord** afgesloten, ook op het vlak van de sociale economie. Een regeerakkoord dat investeert in mensen, maar tegelijkertijd ook de **rekeningen op orde** houdt. De begrotingsopmaak voor 2026 is daarbij een cruciale stap op weg naar een begrotingsevenwicht in 2027. Daarom werden overheidsuitgaven, subsidies, maar ook onze eigen werking kritisch tegen het licht gehouden. Zo houden we onze overheidsfinanciën ook de komende generaties gezond én creëren we voldoende ruimte voor investeringen en beleid, ook in de sector van de sociale economie.

De sociale economie is bij uitstek een **sector van kansen**. Kansen voor mensen om zich volwaardig in te schakelen in de maatschappij, maar ook kansen voor een samenleving en economie om veerkrachtiger en inclusiever te worden. Door in te zetten op meer bekendheid en een betere samenwerking tussen maatwerkbedrijven, reguliere bedrijven, aanbieders van aanvullende lokale diensten, lokale regisseurs sociale economie en werk, OCMW's en lokale besturen bieden we **kansen** voor wie kwetsbaar en/of werkzoekend is en realiseren we **maatschappelijke en economische meerwaarde** voor onze Vlaamse samenleving.

Hilde Crevits

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij

II. SAMENVATTING

Binnen de bevoegdheid Sociale Economie zijn er twee strategische doelstellingen:

- (1) het versterken van de tewerkstellingskansen voor personen met een arbeidsbeperking (strategische doelstelling 1);
- (2) een betere wisselwerking tussen sociale en reguliere economie (strategische doelstelling 2).

De eerste strategische doelstelling is het versterken van de tewerkstellingskansen voor personen met een arbeidsbeperking, een groep die vaak moeilijk toegang vindt tot duurzaam en betaald werk ondanks hun potentieel. De werkzaamheidsgraad van personen met een arbeidsbeperking staat met slechts 49,8% in fel contrast met de 76,9% werkzaamheidsgraad van de totale bevolking.

Om hun tewerkstellingskansen te verhogen, is een vlotte indicering van personen met een arbeidsbeperking een topprioriteit. We investeren deze legislatuur in minstens 1.000 extra plaatsen bij de maatwerkbedrijven en zorgen voor een stabiel en efficiënt kader voor collectieve inschakeling binnen de sociale economie. Het doorstroomkader heroriënteren we naar een meer dynamisch en flexibel kader, zodat doorstroom een positief verhaal van kansen wordt. Bovendien stimuleren we werkgevers in het reguliere arbeidscircuit om kansen te bieden aan deze doelgroep binnen een reguliere jobcontext, al dan niet met ondersteuning via individueel maatwerk. We besteden voldoende aandacht aan de werk- en zorgtrajecten voor kwetsbare mensen die niet, nog niet of niet meer betaald kunnen werken, onder meer via de arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie

Uitdagingen zoals de tewerkstelling van personen met een arbeidsbeperking kunnen we beter aanpakken met een sterkere en doelgerichte samenwerking tussen reguliere ondernemingen en ondernemingen in de sociale economie. Daarop focus ik met mijn tweede strategische doelstelling: we zorgen voor een betere wisselwerking tussen sociale en reguliere economie. Door hun maatschappelijke focus en lokale verankering maken sociale economieondernemingen mee het verschil in de transitie naar een inclusieve arbeidsmarkt en een duurzame economie. We versterken de bruggen tussen sociale economie, maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) en reguliere ondernemers. Tegelijkertijd blijven we lokale besturen duurzaam ondersteunen om op (boven)lokaal niveau kansen te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, en zo maatschappelijke uitdagingen aan te pakken, met als doel zowel sociale als economische meerwaarde te realiseren.

III. TRANSVERSALE EN HORIZONTALE DOELSTELLINGEN

Nog niet van toepassing voor de BBT begrotingsopmaak 2026.
Pas na validatie van de verschillende transversale of horizontale beleidsplannen door de Vlaamse Regering, kan hierover gerapporteerd worden.

IV.OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

Niet van toepassing

V. BELEIDSVELDEN: OVERZICHT TOTALEN PER PROGRAMMA

TOTAAL - SOCIALE ECONOMIE, excl. apparaatsuitgaven en programma B

(duizend euro)					
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2025	131	0	0	721.831	701.049
Bijstelling BO 2026	0	0	0	43.040	63.951
BO 2026	131	0	0	764.871	765.000

PROGRAMMA TH - SOCIALE ECONOMIE

(duizend euro)					
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2025	131	0	0	721.831	701.049
Bijstelling BO 2026	0	0	0	43.040	63.951
BO 2026	131	0	0	764.871	765.000

Het beleidsveld Sociale Economie omvat binnen de begroting één beleidsprogramma, meer precies het programma TH. Onder dit beleidsprogramma gaan twee ISE's schuil: de ISE Activering en de ISE Duurzame arbeidsmarkt, die verderop in deze BBT nog uitgebreid toegelicht worden.

Het budget voor het beleidsprogramma Sociale Economie bedraagt bij BO 2026 764.871 keuro VAK en 765.000 keuro VEK. Dit is het resultaat van een stijging met 43.040 keuro aan de zijde van de vastleggingskredieten en 63.951 keuro aan de zijde van de vereffeningskredieten.

De stijging met 43.040 keuro aan VAK-zijde is het netto-resultaat van een stijging van de budgetten voor de ISE activering met 46.492 keuro en een daling van het VAK-budget voor de ISE duurzame arbeidsmarkt met 3.452 keuro.

De stijging met 63.951 keuro aan VEK-zijde is het netto-resultaat van een stijging van de budgetten voor de ISE activering met 76.492 keuro en een daling van het VEK-budget voor de ISE duurzame arbeidsmarkt met 12.541 keuro.

In beide gevallen (VAK/VEK) gaat het met andere woorden om een stijging van het krediet waarvan de voornaamste verklaring zich situeert bij de loonpremie IMW.

VI.BELEIDSVELD I: SOCIALE ECONOMIE

1. ISE: Activering (Sociale economie), MVG excl. DAB

- 1.1. Strategische doelstelling op het niveau van ISE Activering (Sociale economie): We versterken de tewerkstellingskansen voor personen met een arbeidsbeperking

De Vlaamse Regering heeft de ambitie om 80% van de bevolking op beroepsactieve leeftijd aan het werk te krijgen. Een belangrijke hefboom om die doelstelling te halen is het verkleinen van de werkzaamheidskloof tussen mensen met en zonder een arbeidsbeperking. Het is van belang dat alle werkgevers, zowel uit de reguliere als uit de sociale economie, hun rol effectief opnemen. Ik nodig hen uit om samen op weg te gaan naar een inclusieve arbeidsmarkt, waarin diversiteit een meerwaarde vormt en waarin iedereen de kans krijgt om zijn of haar talenten ten volle te benutten.

Om deze evolutie te monitoren, volgen we als impactindicator de kloof tussen de algemene werkzaamheidsgraad in Vlaanderen en de werkzaamheidsgraad van mensen die een vorm van langdurige hinder ondervinden op. In 2024 was de werkzaamheidsgraad van de personen met langdurige hinder door handicap, aandoening of ziekte 49,8% in vergelijking met de werkzaamheidsgraad van de algemene bevolking die 76,9% bedroeg. De kloof tussen deze werkzaamheidsgraden is daarmee voor 2024 met 27,1 procentpunt iets kleiner dan in 2023 (29,5 ppt). Meer informatie kan gevonden worden in bijlage IX.

Daarnaast zetten we in op een betere dataontsluiting via het open dataplatform van het departement waarop relevante data over bijvoorbeeld collectief en individueel maatwerk terug te vinden zijn.

1.2. Operationele doelstellingen

OD 1: We optimaliseren de maatregel collectief maatwerk¹

Op basis van inzichten uit onderzoek (meer bepaald het onderzoek "Evaluatie naar bepaalde kerncomponenten van collectief maatwerk: een analyse naar de ervaring en perceptie van stakeholders." (looptijd: 30/11/2023 – 31/05/2024) en "Onderzoek naar de leefbaarheid van collectief maatwerkbedrijven, hun structurele financiering en de doeltreffendheid van de maatregel Collectief Maatwerk" (looptijd 01/02/2024 – 30/05/2025)) en in afstemming met de sector, wordt er toegewerkt naar optimalisatievoorstellen voor de maatregel collectief maatwerk. We hebben daarbij specifieke aandacht voor het begeleidingskader, een betere aansluiting tussen collectief maatwerk en het reguliere economische circuit, een efficiënter evaluatieproces en een verbeterde indicering en toeleiding naar collectief maatwerk. Ik zal hier in eerste instantie toewerken naar een conceptnota aan de Vlaamse Regering. Deze conceptnota vormt de aanzet voor juridische bijsturingen aan de huidige regelgeving (op decreet- en besluitniveau) in 2026 en 2027.

¹ Deze operationele doelstelling is gelinkt aan TB0-1THC2UA-WT - COLLECTIEF MAATWERK (zie p.14 en volgende).

OD 2: We voorzien een groeipad van minstens 1000 extra plaatsen in de sociale economie, in het bijzonder in collectief maatwerk deze legislatuur²

Binnen het in 2025 toegekende budget van 6 miljoen euro werd een oproep gelanceerd en werd, in antwoord op de reacties van de sector, een bijkomend contingent van 189,5 VTE effectief toegekend. De volgende opstap is voorzien in 2028. Om de beschikbare plaatsen maximaal te benutten, zet ik ook in op het versnellen van de indicering en toeleiding.³ In antwoord op de vraag van de federale overheid om de sociale economie in te schakelen voor mensen die hun werkloosheidsuitkering dreigen te verliezen, neem ik, in afwachting van de beloofde federale middelen, de nodige voorbereidingen om de bijkomende groei in de sociale economie te realiseren.

OD 3: We stimuleren doorstroom via een dynamisch kader⁴

Op basis van de inzichten uit de hoger genoemde onderzoeken optimaliseren we de maatregel collectief maatwerk in samenspraak met alle stakeholders. De heroriëntering van het doorstroomkader naar een meer wervende dynamische loopbaanpak op maat zal hiervan deel uitmaken. Zoals hierboven vermeld, zal ik in eerste instantie toewerken naar een conceptnota aan de Vlaamse Regering. Deze conceptnota vormt de aanzet voor juridische bijstellingen aan de huidige regelgeving (op decreet- en besluitniveau) in 2026 en 2027.

OD 4: We zetten volop in op tewerkstellingskansen van personen met een arbeidsbeperking in reguliere bedrijven en als zelfstandigen met een arbeidsbeperking via individueel maatwerk⁵

In 2026 zetten we verder in op het versterken van de tewerkstelling van personen met de ondersteuning vanuit individueel maatwerk.

De maatregel 'individueel maatwerk' bestaat nu twee jaar. Op 1 september 2025 zijn er 4.443 werkgevers en 448 zelfstandigen betrokken bij individueel maatwerk. In totaal zijn er momenteel 10.334 premies in het kader van individueel maatwerk toegekend. 84 organisaties zijn erkend als externe begeleider. Werkgevers die werknemers met een door VDAB vastgestelde begeleidingsnood tewerkstellen, kunnen deze organisaties inschakelen voor de begeleiding van de werknemers met een arbeidsbeperking. Een derde van deze werkgevers doet beroep op een externe dienstverlener. Twee derde van deze werkgevers regelt de begeleiding intern: zij hebben een gekwalificeerde medewerker in dienst die het ondersteuningsplan opmaakt en instaat voor de uitvoering ervan.

Dienstverleners die de afgelopen twee jaar niemand hebben begeleid, verliezen hun erkenning, maar kunnen eventueel wel een nieuwe aanvraag tot erkenning indienen, zoals voorzien in de regelgeving. De procedure voor de erkenning als externe dienstverlener blijft openstaan.

² Deze operationele doelstelling is gelinkt aan TB0-1THC2UA-WT - COLLECTIEF MAATWERK (zie p.14 en volgende).

³ Zie ook OD5 Samen met de minister van Werk versnellen we het proces van indicering voor personen met een arbeidsbeperking

⁴ Deze operationele doelstelling is gelinkt aan TB0-1THC2UA-WT - COLLECTIEF MAATWERK (zie p.14 en volgende).

⁵ Deze operationele doelstelling is gelinkt aan TB0-1THC2UF-WT - INDIVIDUEEL MAATWERK - BEGELEIDINGSPREMIE EN OVERGANGSMAATREGELEN (zie p.17 en volgende) en aan TB0-1THC2UG-WT - IMW - LOONPREMIES (zie p.19 en volgende).

Ook in 2026 blijven we mogelijke drempels bij de aanwerving of re-integratie van personen met een arbeidsbeperking identificeren en aanpakken. Wijzigingen in het federaal *Terug naar werk*-beleid voor personen met een erkenning arbeidsongeschiktheid bieden kansen om deze doelgroep beter te ondersteunen bij hun re-integratie op de werkvloer.

Midden 2025 heeft het Departement WEWIS werkgevers en zelfstandigen die gebruik maken van individueel maatwerk bevraagd over eventuele knelpunten bij de aanvraag of uitbetaling van de premie(s). Na analyse van deze resultaten zal het Departement WEWIS hiermee aan de slag gaan om deze op te lossen. We bekijken ook hoe we voor individueel maatwerk een stakeholdersforum kunnen opstarten met alle betrokken partijen.

Na de brede campagne "Pracht van een werkkraacht" – die in het najaar 2023 en voorjaar 2024 in heel Vlaanderen liep – onderzoekt het Departement WEWIS hoe werkgevers gericht kunnen worden geïnformeerd over wat individueel maatwerk hen te bieden heeft en hoe eventuele misverstanden of vooroordelen kunnen worden weggenomen met inspirerende voorbeelden van andere werkgevers en werknemers met een arbeidsbeperking. Ook andere opportuniteiten – zoals de initiatieven van specifieke sectoren of stakeholders rond het bevorderen van een inclusieve arbeidsmarkt – grijpen we aan om individueel maatwerk nog sterker in de kijker te zetten.

In het kader van het horizontaal gelijkekansenbeleidsplan engageren we ons voor een betere overgang van onderwijs naar de arbeidsmarkt voor jongeren met een arbeidsbeperking, rekening houdend met het advies hierover van de Commissie Diversiteit van de SERV. Ook willen we bij de overgang van onbetaalde activiteiten (zoals arbeidsmatige activiteiten binnen de sociale economie of binnen welzijn, begeleid werken,...) naar betaalde activiteiten sterker inzetten op het informeren van personen en instanties en samenwerken met het VAPH en de FOD Sociale Zekerheid.

OD 5: Samen met de minister van Werk versnellen we het proces van indicering voor personen met een arbeidsbeperking⁶

Op de ministerraad van 18 juli 2025 agendeerde ik, samen met de minister bevoegd voor Werk, de conceptnota "Vlottere en betere indicering en toeleiding naar de sociale Economie." In deze nota worden tien concrete beleidsacties voorgesteld om samen met VDAB en partners, lokale besturen en de sectoren het proces van indicering te versnellen en te optimaliseren. In het najaar van 2025 werken we een concreet tijdspad uit om de beoogde beleidsacties verder te operationaliseren.

Om meer te kunnen indiceren, voorziet VDAB opleidingsplaatsen voor OCMW-medewerkers om hen op te leiden tot indiceringsconsulenten. Van september 2025 tot december 2026 kunnen zo 100 tot 200 medewerkers van OCMW's of lokale besturen de opleiding tot indiceringsconsulent opstarten en volgen.

We zetten ook in op de (vlottere) uitwisseling van informatie via een datakoppeling tussen VDAB, het VAPH en de FOD Sociale Zekerheid. Op deze manier is het de

⁶ Deze operationele doelstelling is gelinkt aan TB0-1THC2UA-WT - COLLECTIEF MAATWERK (zie p.14 en volgende), aan TB0-1THC2UF-WT - INDIVIDUEEL MAATWERK - BEGELEIDINGSPREMIE EN OVERGANGSMAATREGELEN (zie p.17 en volgende) en aan TB0-1THC2UG-WT - IMW - LOONPREMIES (zie p.19 en volgende).

bedoeling om burgers die mogelijk in aanmerking komen voor collectief of individueel maatwerk proactief te informeren zodat zij hun aanvraag bij VDAB kunnen indienen en kan VDAB na goedkeuring van de werkzoekende ook de nodige attesten binnentrekken.

In de loop van begeleidingstrajecten – zoals arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie – verzamelen we doelgericht informatie om al vanuit het begeleidingstraject een aanvraag tot indicering te kunnen indienen en de overstap naar betaalde tewerkstelling vervolgens vlotter te laten verlopen.

De doorlooptijd van het ICF-indiceringsproces moet aanzienlijk korter, zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit of de kwaliteitsbewaking van het hele ICF-traject. Het huidige 'vierogenprincipe', waarbij – na de initiële beoordeling door de indiceringsconsulent – een tweede beoordeling gebeurt door Team TOM (TewerkstellingsOndersteunende maatregelen) of DGS (Dienst voor Gespecialiseerde Screening), wordt vervangen door een 'tweeogenprincipe' met nog slechts één enkele ICF-beoordeling. De ICF-indiceringsconsulent zal een finaal advies over collectief of individueel maatwerk afleveren. VDAB zal steekproefgewijs de kwaliteit van de toegekende ICF-adviezen controleren.

Maatwerkbedrijven krijgen een grotere rol bij het indiceren van personen en worden geresponsabiliseerd om hun werkvloer open te stellen voor personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, zowel voor tewerkstelling als voor beroepsverkenning. De ICF-tool waarmee VDAB indiceert, wordt geëvalueerd zodat toekomstige ICF-onderzoeken efficiënter kunnen uitgevoerd worden.

We onderzoeken hoe we de toeleiding naar de beschikbare plaatsen in collectief maatwerk kunnen verbeteren. Rekening houdend met de federale beslissing tot een beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd zullen we OCMW's, mutualiteiten en de FOD Sociale Zekerheid inschakelen om personen met een arbeidsbeperking tijdig toe te leiden naar de sociale economie.

We willen ook inzetten op samenwerking met Justitie (federaal), het Agentschap Justitie en Handhaving en de partners van de hulp- en dienstverlening rond het indiceren en activeren van gedetineerden.

Samen met de minister van Werk voorzien we, zoals overeengekomen in de goedgekeurde conceptnota, monitoring en een periodieke rapportering.

In afwachting van de implementatie van de conceptnota worden nu al enkele wijzigingen doorgevoerd aan de indicering voor individueel en collectief maatwerk. Voortaan kunnen bijvoorbeeld schoolverlaters die regulier onderwijs hebben genoten met dezelfde ondersteuningsnood als in het BUSO, op basis van dezelfde attesten hun advies individueel of collectief maatwerk ontvangen. Zo versnellen we voor deze groep de indicering.

OD 6: We versterken de werk- en zorgtrajecten⁷

Door de federale beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd, blijven de uitdagingen groot voor het versterken van het aanbod binnen het geïntegreerde

⁷ Deze operationele doelstelling is gelinkt aan TB0-1THC2UC-WT - ARBEIDSMATIGE ACTIVITEITEN IN DE SOCIALE ECONOMIE (AMA SE) (zie p.16 en volgende).

beleidskader rond de werk- en zorgtrajecten – een gedeeld engagement vanuit de beleidsdomeinen Sociale Economie, Werk en Welzijn. Uit de mededeling op de Vlaamse Regering van 6 juni 2025 (met de jaarlijkse rapportering) blijkt dat de deelnemers vaak langdurig als werkzoekende zijn ingeschreven bij VDAB. Door uiteenlopende cognitieve, medische, psychische, psychiatrische en sociale drempels zijn ze niet in staat om betaald aan de slag te gaan. De inspanningen die we vanuit de Vlaamse overheid doen op het vlak van werk- en zorgtrajecten lonen: ongeveer een derde van de deelnemers aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie is na het einde van hun deelname betaald aan de slag in de sociale of reguliere economie. Anderen worden verder naar betaald werk begeleid via een reguliere bemiddeling.

Begeleiders van arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie worden betrokken bij de implementatie van het Actieplan 'Vlaanderen Werkt', dat op de ministerraad van 14 juli 2025 door mijn collega bevoegd voor Werk werd voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Voor deelnemers aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie die hun werkloosheidsuitkering dreigen te verliezen, is duidelijke informatie van groot belang. Waar mogelijk moeten we hen ondersteunen naar betaald werk. Is betaald werk nog niet haalbaar, dan moet er passend worden doorverwezen. OCMW's of andere uitkeringsinstanties moeten tijdig geïnformeerd worden, zodat zij snel kunnen beslissen over de verderzetting van de deelname aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie met het oog op een zo minimaal mogelijke onderbreking van de deelname aan het arbeidsmatig traject.

Op langere termijn wil ik met de betrokken uitkeringsinstanties bekijken welke plaats arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie – naast de andere werk- en zorgtrajecten – kunnen krijgen binnen het geheel aan instrumenten om personen te ondersteunen tot duurzame deelname op de arbeidsmarkt. De maatregel heeft zijn meerwaarde als voorbereidend traject naar betaald werk duidelijk aangetoond en kan nog versterkt worden.

Gezien de vele uitdagingen zal ik in het voorjaar van 2026 een nieuwe oproep naar maatwerkbedrijven uitschrijven voor nieuwe en bijkomende plaatsen in arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie. Ondertussen blijven we met VDAB, GTB en de koepels van de maatwerkbedrijven ook verder inzetten om geschikte activiteiten voor personen met een dergelijke afstand tot de arbeidsmarkt te voorzien en hen op die manier te activeren.

1.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

ISE ACTIVERING (SOCIALE ECONOMIE), MVG excl. DAB

	VAK			VEK		
	BA 2025	evolutie	BO 2026	BA 2025	evolutie	BO 2026
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	710.352	46.492	756.844	680.352	76.492	756.844

Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	710.352	46.492	756.844	680.352	76.492	756.844
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De middelen op dit ISE dragen bij tot de realisatie van de strategische doelstelling 'We versterken de tewerkstellingskansen voor personen met een arbeidsbeperking'.

De tewerkstellingsmaatregel CMW biedt werk en ondersteuningsmogelijkheden op maat aan personen met een arbeidsbeperking die moeilijk toegang hebben tot de reguliere arbeidsmarkt. Daarbij wordt er voldoende aandacht geschonken aan doorstroom naar de reguliere arbeidsmarkt (al dan niet met ondersteuning van IMW) zodat de plaatsen binnen sociale economie gaan naar mensen die de ondersteuning nodig hebben. Voor BO 2026 wordt hiervoor een budget van 600.665 keuro VAK en VEK voorzien.

Het IMW heeft als doelstelling alle werkgevers de mogelijkheid te geven om personen met een arbeidsbeperking tewerk te stellen, maar ook zelfstandigen met een arbeidsbeperking te ondersteunen. Ter compensatie van het rendementsverlies en bijkomende kosten wordt ondersteuning geboden via een loonpremie. Hiervoor wordt 116.616 keuro VAK en VEK uitgetrokken. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om in een begeleidingspremie te voorzien ter kwalitatieve ondersteuning op de werkvloer. Er werd een regeling getroffen in de vorm van een aantal overgangsmaatregelen voor de aflopende maatregelen SINE (reeds uitgedoofd), LDE en Maatwerkafdelingen (MWA) die in het IMW inkantelen. Voor de begeleidingspremie en de overgangsmaatregelen samen, wordt 33.543 keuro VAK en VEK gebudgetteerd.

De maatregel AMA SE is een vangnet voor mensen die om een verscheidenheid aan redenen niet, nog niet of niet meer betaald aan de slag kunnen. Voor deze mensen wordt in hun nabijheid op gestructureerde manier arbeid georganiseerd, weliswaar met het oog op uitstroommogelijkheden naar betaalde arbeid. Voor deze maatregel wordt bij BO 2026, 6.020 keuro VAK en VEK voorzien.

Het totale krediet (zowel VAK als VEK) voor dit ISE bedraagt 756.844 keuro. De stijging ten opzichte van BA 2025 bedraagt 46.492 keuro VAK of 6,5% en 76.492 keuro VEK of 11,2%. In onderstaande paragraaf lichten we alvast enkele kredietbewegingen toe.

De stijging ten opzichte van BA 2025 situeert zich voornamelijk binnen het begrotingsartikel IMW loonpremie waarbij de middelen die vrijkomen door de uitdoof van de VOP maatregel (31.982 keuro) worden ingezet voor de financiering van de loonpremie. Daarbovenop verhoogt een bijstelling vanuit de algemene middelen (31.916 keuro), voor het opvangen van de verwachte stijging in het aantal toegekende loonpremies, het totaal krediet.

Verder wordt er index toegekend binnen de vier begrotingsartikelen die ressorteren onder deze ISE. In totaliteit gaat het om een positieve kredietbeweging van 13.397 keuro.

Anderzijds temperen de begrotingsinspanningen afgesproken in het Regeerakkoord en de Septemberverklaring 2025 gedeeltelijk bovenstaande evoluties voor een bedrag van 11.971 keuro. Bovendien wordt er 14.300 keuro gecompenseerd naar het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) voor de algemene financiering van de gemeenten ter ondersteuning van een lokaal sociale-economie beleid.

1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Uitgavenartikelen

TB0-1THC2UA-WT - COLLECTIEF MAATWERK

Korte inhoud begrotingsartikel:

De tewerkstellingsmaatregel 'Collectief Maatwerk' biedt werk en ondersteuningsmogelijkheden op maat aan mensen die omwille van persoonsgebonden factoren moeilijk toegang hebben tot de arbeidsmarkt.

Daarbij wordt er ook aandacht geschonken aan doorstroom zodat de plaatsen gaan naar mensen die de ondersteuning nodig hebben. Doelgroepwerknemers kunnen met andere woorden doorstromen naar de reguliere economie waarbij de maatregel Individueel Maatwerk (IMW) kansen biedt alsook een vangnet indien de doorstroom vanuit Collectief Maatwerk (CMW) naar de reguliere economie niet succesvol blijkt. Op die manier wordt in partnerschap met de reguliere economie niet alleen het jobpotentieel voor deze mensen verhoogd, maar ook doorstroom zorgzaam gefaciliteerd.

Dit begrotingsartikel is gekoppeld aan de volgende vier operationele doelstellingen:

- Operationele doelstelling 1: 'We optimaliseren de maatregel collectief maatwerk';
- Operationele doelstelling 2: 'We voorzien een groeipad van minstens 1.000 extra plaatsen in de sociale economie, in het bijzonder in collectief maatwerk deze legislatuur';
- Operationele doelstelling 3: 'We stimuleren doorstroom via een dynamisch kader';
- Operationele doelstelling 5: 'Samen met de minister van Werk versnellen we het proces van indicering voor personen met een arbeidsbeperking'.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	598.220	568.220
<i>Index</i>	11.433	11.433
<i>Compensaties</i>	-1.174	-1.174
<i>Andere bijstellingen</i>	-7.814	22.186
BO 2026	600.665	600.665
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

De kredietbehoefte bij BA 2025 bedroeg 598.220 keuro VAK en 568.220 keuro VEK. Het beschikbaar krediet BO 2026 bedraagt 600.665 keuro. Het beschikbaar krediet in 2025 neemt met andere woorden toe met 2.445 keuro VAK en 32.445 keuro VEK.

Deze krediettoename is de resultante van de onderstaande bewegingen:

- Terugdraaien eenmalige maatregel BA 2025 (+30.000 keuro VEK)

Bij begrotingsaanpassing 2025 werd het vereffeningskrediet eenmalig met 30.000 keuro verminderd om het begrotingstekort in 2025 onder controle te houden. Gezien het eenmalige maatregel in 2025 betreft, keert dit bedrag terug naar de gesloten budgettaire enveloppe in 2026.

- Index (+11.433 keuro VAK/VEK)

De toegekende index op het begrotingsartikel van Collectief Maatwerk bedraagt 11.433 keuro VAK/VEK.

-Overgangsbepaling LDE (-1.174 keuro VAK/VEK)

De lokale diensteneconomie (ex-LDE) gaat sinds 1 juli 2023 geleidelijk op in Individueel Maatwerk. Het is de bedoeling dat alle opgestarte trajecten van doelgroepwerknemers worden voltooid. LDE-ondernemingen kregen namelijk de mogelijkheid om hun werking voort te zetten in het kader van Collectief Maatwerk of Individueel Maatwerk. Een groot aantal organisaties kozen ervoor om in te kantelen in Collectief Maatwerk. De budgettaire impact van deze inkanteling rekening houdend met de in het BVR verankerde overgangsmaatregel inclusief VIA bedroeg 16.948 keuro. Dit bedrag werd gecompenseerd vanuit het begrotingsartikel van 'Individueel maatwerk'. Het ging om een compensatie van 4.401 keuro bij BA 2023 en 12.547 keuro bij BO 2024.

Na afloop van het LDE-inschakelingstraject, stroomt de persoon door en volgt er een budgetneutrale omzetting van het tijdelijk contingent naar een structureel contingent binnen Collectief Maatwerk. De budgetneutrale omzetting bedraagt 70% waardoor bij afloop van een LDE-traject 30% van het eerder gecompenseerde krediet opnieuw gecompenseerd moet worden naar het begrotingsartikel van Individueel Maatwerk. De eerste omzetting, 945 keuro, werd in de vorm van een compensatie uitgevoerd bij BO 2025.

Op het einde van het eerste kwartaal van 2025 is de tijdelijke overgangsmaatregel budgetneutraal omgezet voor een totaal van 240,15 VTE, wat resulteert in een compensatie van 2.119 keuro. Na het in mindering brengen van de compensatie die al bij BO 2025 gebeurde, bedraagt de finale kredietbeweging bij BO 2026 naar Individueel Maatwerk 1.174 keuro.

- Punctuele maatregel (-3.000 keuro VAK/VEK)

De gewijzigde budgettaire context vereist het nemen van gerichte maatregelen om de uitgaven binnen de Vlaamse begroting te beheersen. In dit kader wordt in 2025 een beperkende maatregel ingevoerd op de automatische contingentherverdeling bij de maatwerkbedrijven.

In afwijking op de in de regelgeving automatische herverdeling van het vrijgekomen contingent zal de minister bevoegd voor Sociale Economie in 2025 bepalen welk aandeel van de vermindering van de contingenten in aanmerking komt voor herverdeling, en zal ook de ingangsdatum van deze herverdeling worden vastgelegd.

Deze eenmalige afwijking laat toe om de herverdeling af te stemmen op de beschikbare budgetten. De voorgestelde wijziging heeft tot gevolg dat er per 1 oktober 2025 geen automatische herverdeling heeft plaatsgevonden. Deze aangepaste werkwijze maakt het mogelijk om in 2026 3.000 keuro vrij te maken.

- Actualisatie kredietbehoefte (-4.814 keuro VAK/VEK)

De kredietbehoefte van de maatregel wordt ingeschat aan de hand van een ramingsmodel dat steunt op gekende data van 2019 tot en met 2024. De combinatie van een raming van het aantal tewerkgestelde VTE binnen de maatwerksector als ook de gemiddelde kost leiden tot een geraamde kredietbehoefte. Bepaalde wijzigingen van onderliggende factoren zoals de situatie op de arbeidsmarkt en de economische conjunctuur hebben hun effect op de uiteindelijke subsidie. Het in overeenstemming brengen van de geraamde kost en het krediet leidt tot een negatieve bijstelling van 4.814 keuro VEK/VEK.

(duizend euro)			
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar TB0-1THC2UF-WT	-1.174	-1.174	Inkanteling LDE in contingent CMW
TOTAAL	-1.174	-1.174	

(duizend euro)			
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Eenmalig BA 2025: Bijkomende maatregel BA 2025	0	30.000	De eenmalige maatregel bij BA 2025 wordt teruggedraaid.
Actualisatie op basis van ramingsmodel	-4.814	-4.814	De geactualiseerde kredietbehoefte leidt tot een negatieve bijstelling.
Punctuele maatregel - collectief maatwerk - lagere herverdeling onbenut contingent	-3.000	-3.000	Er wordt een beperkende maatregel ingevoerd op de contingentherverdeling.
TOTAAL	-7.814	22.186	

TB0-1THC2UC-WT - ARBEIDSMATIGE ACTIVITEITEN IN DE SOCIALE ECONOMIE (AMA SE)

Korte inhoud begrotingsartikel:

De maatregel Arbeidsmatige Activiteiten in de Sociale Economie (AMA SE) is een vangnet voor mensen die om cognitieve, medische, psychische, psychologische of sociale redenen niet, nog niet of niet meer betaald aan de slag kunnen. Deze maatregel ressorteert dan ook onder de operationele doelstelling 6: 'Versterken van de werk- en zorgtrajecten'.

Deze mensen voeren begeleide activiteiten uit op een werkvloer in de sociale economie om zo de aansluiting met een werkcontext (opnieuw) te maken. AMA SE-deelnemers behouden tijdens hun traject AMA SE hun uitkering of leefloon. Ze maken kennis met gestructureerde arbeid in een realistische werkomgeving, maar zonder de druk van een betaalde baan en een arbeidscontract. Er wordt binnen AMA SE maximaal ingezet op het activeren van de deelnemers in functie van doorstroom naar betaald werk, zodra de deelnemer daar klaar voor is.

Deze maatregel wordt geregeld door:

- Het decreet van 8 juli 2022 over de werk- en zorgtrajecten;
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 18 november 2022 houdende de uitvoering van het decreet van 8 juli 2022.

De inkanteling in het nieuwe decreet 'werk en zorg' op 1 januari 2024 gebeurde zonder impact op de bestaande toekenningen (gesloten contingent) en zonder impact op de methodiek van berekening en de toegekende subsidie per begeleiding.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	5.625	5.625
<i>Index</i>	113	113
<i>Compensaties</i>	282	282
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2026	6.020	6.020
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Er is een budget van 5.625 keuro, exclusief indexering beschikbaar voor de maatregel AMA SE. Daarbovenop verhoogt het krediet omwille van de heroriëntering ingevolge het Besluit van de Vlaamse Regering van 18 november 2022 houdende de uitvoering van het decreet van 8 juli 2022 over de werk- en zorgtrajecten, waarbij werd afgesproken een compensatie van het bevoegdheidsdomein Welzijn (arbeidsmatige activiteiten Welzijn) naar het bevoegdheidsdomein Sociale Economie over te hevelen. Het gaat om een bedrag van 282 keuro. Dit met het oog op de creatie van bijkomende plaatsen arbeidsmatige activiteiten in de Sociale Economie. Deze trajecten worden aangerekend op het gecompenseerde budget van 282 keuro van begrotingsartikel GB0-1GCF2EE-WT (Welzijnsbeleid bij het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin) Het totale budget voor BO 2026 bedraagt, inclusief de index van 113 keuro, in totaal 6.020 keuro.

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van GB0-1GCF2EE-WT	282	282	Conform de beslissing van de Vlaamse regering van 7 augustus 2022 worden de middelen van WVG via compensatie overgedragen naar WEWIS. Bij BO 2026 gaat het om 282 keuro. Deze middelen worden structureel geïnvesteerd in bijkomende plaatsen in arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie.
TOTAAL	282	282	

TBO-1THC2UF-WT - INDIVIDUEEL MAATWERK – BEGELEIDINGSPREMIE EN OVERGANGSMAATREGELEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Sinds 1 juli 2023 wordt uitvoering gegeven aan het nieuwe decreet maatwerk bij individuele Inschakeling van 14 januari 2022 en het bijhorende uitvoeringsbesluit. Deze maatregel is rechtstreeks gekoppeld aan operationele doelstelling 4: 'Volop inzetten op jobkansen in de reguliere bedrijven via Individueel maatwerk' en de operationele doelstelling 5: 'Samen met de minister van Werk versnellen we het proces van indicering voor personen met een arbeidsbeperking'.

Individueel Maatwerk heeft als doelstelling alle werkgevers de mogelijkheid te geven om personen met een arbeidsbeperking tewerk te stellen, maar ook zelfstandigen met een arbeidsbeperking te ondersteunen. Werkgevers en zelfstandigen kunnen rekenen op een tijdelijke, maar verlengbare, financiële ondersteuning. Deze ondersteuning kan ook ingezet worden bij personen met gezondheidsproblemen bij de re-integratie na ziekte en voor een meer blijvende ondersteuning op de werkvloer van persoon met een arbeidsbeperking.

Voor werkgevers kan de financiële ondersteuning bestaan uit een loonpremie of een loon- en begeleidingspremie. De loonpremie komt tegemoet aan de mogelijke extra kosten of een lagere productiviteit (rendementsverlies) die de arbeidsbeperking met zich mee kan brengen. Het kan gaan om een aanpassing van het takenpakket, extra rustpauzes,... De begeleidingspremie zorgt ervoor dat bedrijven kwalitatieve begeleiding kunnen bieden op de werkvloer.

Dit begrotingsartikel omvat enerzijds de kredieten die ter beschikking worden gesteld voor de begeleidingspremie en anderzijds de middelen voor de uitvoering van de tijdelijke en noodzakelijke overgangsmaatregelen voor de oude maatregel Lokale Diensteneconomie (LDE) en Maatwerkafdelingen (MWA) zoals deze werden opgenomen in het decreet (en in het BVR) zoals door de Vlaamse Regering reeds goedgekeurd.

De middelen zijn afkomstig van een (gedeeltelijke) overheveling van drie maatregelen die inkantelen in deze nieuwe maatregel met name LDE, Sociale Inschakelingseconomie (SINE) en MWA die ervoor gekozen hebben om over te stappen van Collectief maatwerk naar Individueel Maatwerk.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	54.823	54.823
<i>Index</i>	817	817
<i>Compensaties</i>	-13.126	-13.126
<i>Andere bijstellingen</i>	-8.971	-8.971
BO 2026	33.543	33.543
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Het begrotingskrediet van deze maatregel bedroeg bij BA 2025, 54.823 keuro VAK/VEK en bedraagt voor BO 2026, 33.543 keuro VAK/VEK. Het verschil tussen beide begrotingsrondes betreft een vermindering van 21.280 keuro in VAK en VEK.

Binnen deze maatregel wordt 8.971 keuro ingekort. Hiervan is er 2.763 keuro in uitvoering van het Regeerakkoord (schrappen in en hervormen van subsidies), bijkomend wordt 3.208 keuro ingekort op de begeleidingspremie individueel maatwerk en 3.000 keuro op de ondertussen uitgedoofde overgangsmaatregel SINE (Sociale InschakelingsEconomie).

De kredieten op dit artikel worden met 8.971 keuro ingekort ten gevolge van de generieke maatregel op subsidies (210 miljoen euro).

Bovendien wordt er 14.300 keuro VAK/VEK overgedragen naar het Agentschap Binnelands Bestuur (SJ0-1SMC2GC-WT) in het kader van de omzetting van sectorale subsidies in algemene financiering van de gemeenten ter ondersteuning van een sterk lokaal sociale-economiebeleid.

Met deze herschikking wordt zo meer verantwoordelijkheid, autonomie en vertrouwen gelegd bij het lokale bestuur aangaande het voeren van een effectief en efficiënt beleid. Met deze algemene financiering kunnen lokale besturen onder meer blijvend inzetten op een lokale regierol sociale economie (zie begrotingsartikel TB0-1THC2TA-WT) en werk en op de realisatie van een aanvullend lokaal dienstenaanbod.

Bovenstaande kredietvermindering wordt getemperd door enerzijds de toekenning van de index (817 keuro) en de compensatie vanuit Collectief Maatwerk (1.174 keuro) ten gevolge van de budgetneutrale omzetting van het tijdelijk contingent van LDE-ondernemingen naar structureel contingent binnen Collectief Maatwerk (zie maatregel TB0-1THC2UA-WT).

(duizend euro)			
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van TB0-1THC2UA-WT	1.174	1.174	Inkanteling LDE in contingent CMW
Naar SJ0-1SMC2GC-WT	-14.300	-14.300	Omzetting sectorale subsidies in algemene financiering gemeenten voor lokaal sociale-economiebeleid
TOTAAL	-13.126	-13.126	

(duizend euro)			
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Generieke maatregel subsidies (210 miljoen euro)	-8.971	-8.971	Op de overdracht van de uitgedoofde middelen ex-SINE naar de begeleidingspremie IMW wordt 8.971 keuro in mindering gebracht
TOTAAL	-8.971	-8.971	

TB0-1THC2UG-WT - IMW - LOONPREMIES

Korte inhoud begrotingsartikel:

Sinds 1 juli 2023 wordt uitvoering gegeven aan het nieuwe decreet maatwerk bij individuele inschakeling van 14 januari 2022 en het bijhorende uitvoeringsbesluit van

15 juli 2022. Deze maatregel is rechtstreeks gekoppeld aan de operationele doelstelling 4: 'We zetten volop in op tewerkstellingskansen van personen met een arbeidsbeperking in reguliere bedrijven en als zelfstandige via individueel maatwerk' en de operationele doelstelling 5: 'Samen met de minister van Werk versnellen we het proces van indicering voor personen met een arbeidsbeperking'.

Individueel Maatwerk heeft als doelstelling alle werkgevers de mogelijkheid te geven om personen met een arbeidsbeperking tewerk te stellen, maar ook zelfstandigen met een arbeidsbeperking te ondersteunen. Werkgevers en zelfstandigen kunnen rekenen op een tijdelijke, maar verlengbare, financiële ondersteuning. Deze ondersteuning kan ook ingezet worden bij personen met gezondheidsproblemen bij de re-integratie na ziekte en voor een meer blijvende ondersteuning op de werkvloer van persoon met een arbeidsbeperking.

Voor werkgevers kan de financiële ondersteuning bestaan uit een loonpremie of een loon- en begeleidingspremie. De loonpremie komt tegemoet aan de mogelijke extra kosten of een lagere productiviteit (rendementsverlies) die de arbeidsbeperking met zich mee kan brengen. Het kan dan onder meer gaan om een aanpassing van het takenpakket, extra rustpauzes,... De begeleidingspremie (begrotingsartikel TB0-1THC2UF-WT) zorgt ervoor dat bedrijven kwalitatieve ondersteuning kunnen bieden op de werkvloer.

Dit begrotingsartikel omvat de kredieten die ter beschikking worden gesteld voor de loonpremie. Dit begrotingsartikel bevat de middelen van het vroegere VOP-artikel.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	51.684	51.684
<i>Index</i>	1.034	1.034
<i>Compensaties</i>	31.982	31.982
<i>Andere bijstellingen</i>	31.916	31.916
BO 2026	116.616	116.616
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

Met ingang van begrotingsjaar 2026 wordt de raming IMW-loonpremie uitgewerkt aan de hand van een ramingsmodel dat zich baseert op het aantal te verwachten dossiers waarna vervolgens geprobeerd wordt de uitgave te ramen. Hierbij houden we rekening met het degressieve karakter van de dossiers die reeds langer onder de IMW-maatregel ressorteren. De berekening van het model is zo opgebouwd dat de loonevolucie wordt meegenomen. Parameters die meespelen in het model zijn de wijzigingen per kwartaal, het regelingspercentage, de loondifferentiatie de omrekening van de gegevens naar voltijdse equivalenten en de bepaling van eindejaarspremie, vakantiegelden en werkgeversbijdrage. De evolutie van het model wordt finaal afgetopt door een bovengrens, waarvan de berekening gebaseerd is op het GGMMI. Voor 2026 wordt volgens het model een budget van 109.946 keuro nodig geacht.

De raming IMW-ondersteuningspremie, die beoogt de zelfstandigen te ondersteunen, maakt geen deel uit van het ramingsmodel. De budgettaire raming berust op de aanname dat de groei van het aantal dossiers constant verloopt. Voor de ondersteuningspremie in zijn geheel wordt een benodigd budget geraamd ten bedrage van 5.636 keuro.

De totaal geraamde kredietbehoefte bedraagt 115.582 keuro, exclusief indexering.

Een bedrag van 31.982 keuro is opgenomen als compensatie vanuit de uitdovende maatregel Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP), toegekend aan de rechtsopvolger IMW. Daarnaast is er een bijstelling van 31.916 keuro voorzien teneinde een hoger aantal dossiers te kunnen ondervangen.

Tot slot wordt er nog een index van 1.034 keuro toegekend waardoor het totaal beschikbaar krediet sommeert tot 116.616 keuro.

(duizend euro)			
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van TB0-1TDE2QB-WT	31.982	31.982	VOP is een aflopende maatregel waarbij het kredietoverschot gecompenseerd wordt naar de nieuwe maatregel IMW-loonpremie.
TOTAAL	31.982	31.982	

(duizend euro)			
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Actualisatie kredietbehoefte	31.916	31.916	Bijstelling van 31.916 keuro voor het benodigd budget om alle geraamde dossiers in IMW voor 2026 een loonpremie te kunnen geven.
TOTAAL	31.916	31.916	

2. ISE Duurzame arbeidsmarkt (Sociale Economie), MVG excl. DAB

- 2.1. Strategische doelstelling op het niveau van ISE Duurzame Arbeidsmarkt (Sociale Economie): We zorgen voor een betere wisselwerking tussen sociale en reguliere economie

Maatwerkbedrijven maken integraal deel uit van de Vlaamse economie. We zorgen ervoor dat de sociale economie een aantrekkelijk alternatief vormt voor bedrijven die vandaag die taken vaak uitbesteden aan het buitenland. Door hun maatschappelijke focus en lokale verankering maken sociale-economieondernemingen mee het verschil in de transitie naar een duurzame economie en de nieuwe uitdagingen die hierin liggen.

Verbonden aan deze ISE ontwikkelen we een duurzame indicator die de samenwerking tussen de reguliere en de sociale economie meet en voor een eerste keer gemeten kan worden in 2026. Meer informatie kan gevonden worden in bijlage IX.

2.2. Operationele doelstellingen

OD 7: We zetten in op een sterkere wisselwerking tussen de reguliere en de sociale economie⁸

Ik werk op dit moment aan een actieplan om een sterkere wisselwerking tussen de reguliere en de sociale economie te realiseren. Het is mijn ambitie om de uitvoering hiervan in 2026 te lanceren.

Dit actieplan wil de maatschappelijke impact van de sociale economie bijkomend verhogen door gericht in te zetten op twee doelstellingen: 1) het potentieel van sociale criteria in (lokale) overheidsopdrachten ten volle benutten en 2) het versterken van de brug tussen de sociale en reguliere economie.

Flankerend aan deze doelstellingen zal onder meer aandacht gaan naar:

- de ontwikkeling van een basisindicator 'samenwerking sociale economie - reguliere economie' en een betere dataontsluiting, o.a. via het open dataplatform van het departement;
- informeren en sensibiliseren;
- het zoeken naar opportuniteiten om vanuit complementariteit ook de wisselwerking tussen de sociale economie en andere domeinen binnen de Vlaamse overheid te versterken.

OD 8: We bouwen een complementair aanbod uit voor de ondersteuning van sociale economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen⁹

In 2026 ga ik verder in dialoog met mijn collega bevoegd voor Economie over hoe we vanuit een goede afstemming met het aanbod van VLAIO de ondernemingen in de sociale economie samen kunnen ondersteunen. Vanaf 1 januari 2026 zullen de erkende maatwerkbédrijven toegang hebben tot het ondersteuningsaanbod van de KMO-Portefeuille.

De website mvovlaanderen.be blijft de online hub voor ondernemers die werk willen maken van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Met praktijkvoorbeelden, podcasts, nieuws, campagnes en tools blijven we ondernemingen inspireren. In 2026 maak ik werk van een sterkere strategie om organisaties en kmo's nog beter op maat te kunnen ondersteunen, rekening houdend met het complexe duurzaamheidslandschap en rapportagestandaarden.

Na de lancering en promotie voor de duurzaamheidstool 'Sustatool 2.0' in het najaar van 2025 – die organisaties en kmo's ondersteunt bij duurzaam ondernemen –, wordt in 2026 een flankerend ondersteuningsaanbod uitgerold. Er komen webinars, train-the-trainer-trajecten en een specifiek aanbod om kmo's via sectoren op weg te helpen bij hun duurzaamheidsbeleid en hen voor te bereiden op een duurzaamheidsrapportage.

Eind 2026 wordt het onderzoek gefinaliseerd naar hoe duurzame businessmodellen en duurzaamheidstrends kansen creëren voor tewerkstelling binnen de sector van de

⁸ Deze operationele doelstelling is gelinkt aan TB0-1THC2TA-WT - ONDERSTEUNINGSMAATREGELEN SOCIALE ECONOMIE EN DUURZAAM EN SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP (zie p.25 en volgende).

⁹ Deze operationele doelstelling is gelinkt aan TB0-1THC2TA-WT - ONDERSTEUNINGSMAATREGELEN SOCIALE ECONOMIE EN DUURZAAM EN SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP (zie p.25 en volgende).

sociale economie. De studie moet resulteren in praktische handvaten voor (sociale) ondernemers.

Ook sociaal ondernemerschap wordt verder ondersteund. Het Departement WEWIS lanceerde afgelopen zomer een nieuwe oproep 'Sociaal Ondernemen - Starters - 2025'. Binnen deze oproep zullen in 2026 projecten lopen, waarbij startende sociale ondernemers financiële steun kunnen ontvangen voor de opstart van hun sociale onderneming.

We evalueren de activiteitencoöperaties binnen het bredere landschap van ondernemerschapstrajecten. We zetten in op een grotere efficiëntie en effectiviteit, en op een grotere complementariteit met het ruimere reguliere ondersteuningsaanbod voor (pre)startende ondernemers. We houden hierbij rekening met de resultaten van het VIONA-onderzoek 'Transities naar ondernemerschap', waarin de WEWIS-instrumenten (waaronder de activiteitencoöperaties) worden afgetoetst aan de noden en drempels bij werkzoekenden. We verwachten de resultaten in het voorjaar van 2026.

Ik ondersteun ook de groei en de ambities van Trividend, het erkend participatiefonds voor de sociale economie, door een bijkomende aandelenparticipatie namens de Vlaamse Overheid mogelijk te maken (eind 2025 – voorjaar 2026), als hefboom om nog meer private investeerders aan te trekken. Daarnaast volg ik de uitvoering van de hernieuwde beheersovereenkomst voor het Sociaal Investeringsfonds op, waarbij stimulansen voor sociale economie en sociale impactfondsen geboden worden.

OD 9: We ondersteunen lokale besturen en de provincies bij een slagkrachtig lokaal sociaal-economisch beleid¹⁰

Vanaf 2026 zullen alle Vlaamse gemeenten via een algemene financiering ondersteund worden bij de uitbouw en versterking van het lokaal sociale-economiebeleid. Zo versterk ik de bestuurskracht en autonomie van lokale besturen en geef ik hen het vertrouwen om hun beleid beter af te stemmen op lokale noden en contexten. Met deze algemene financiering kunnen lokale besturen onder meer blijvend inzetten op een lokale regierol sociale economie en werk en op de realisatie van een aanvullend lokaal dienstenaanbod, waarbij men ten volle kan gebruik maken van de lokale expertise en kan inspelen op de lokale noden.¹¹ Het Departement WEWIS stimuleert lokale besturen om de algemene financiering te benutten voor een slagkrachtig sociaal-economiebeleid en ondersteunt hen daarbij met een eigen flankerend en inhoudelijk aanbod.

Het Departement WEWIS bereidt een aantal netwerkmomenten voor, waar lokale besturen, OCMW's, maatwerkbedrijven en eventueel ook reguliere bedrijven elkaar kunnen ontmoeten en beter leren kennen. Met deze netwerkmomenten willen we de samenwerking versterken en nagaan hoe de sociale economie kan inspelen op de uitdagingen waarmee lokale besturen geconfronteerd worden naar aanleiding van de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd. De concrete invulling en aanpak worden later nog afgestemd met de betrokken partners.

¹⁰ Deze operationele doelstelling is gelinkt aan TB0-1THC2TA-WT - ONDERSTEUNINGSMAATREGELEN SOCIALE ECONOMIE EN DUURZAAM EN SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP (zie p.25 en volgende).

¹¹ Zie ook OD 7 We zetten in op een sterkere wisselwerking tussen de reguliere en de sociale economie

2.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

ISE DUURZAME ARBEIDSMARKT (SOCIALE ECONOMIE), MVG excl. DAB

(duizend euro)

	AO			TO		
	BA 2025	evolutie	BO 2026	BA 2025	evolutie	BO 2026
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	131	0	131	0	0	0
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	131	0	131	0	0	0

Inhoudelijke toelichting evolutie:

Onder het ISE 'Duurzame arbeidsmarkt (Sociale Economie)' bevindt zich langs ontvangstenzijde 2 begrotingsartikelen. De middelen op dit artikel wijzigen niet bij BO 2026.

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2025	evolutie	BO 2026	BA 2025	evolutie	BO 2026
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	6.479	-3.452	3.027	15.697	-12.541	3.156
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	5.000	0	5.000	5.000	0	5.000

Totaal	11.479	-3.452	8.027	20.697	-12.541	8.156
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

Onder het ISE 'Duurzame arbeidsmarkt (Sociale Economie)' bevinden zich langs uitgavenzijde 2 begrotingsartikelen:

- het begrotingsartikel dat de middelen bevat voor de ondersteuningsmaatregelen Sociale Economie en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (in uitvoering van het ondersteuningsdecreet);
- een PA-artikel voor het verstrekken van leningen in het kader van investeringen in hernieuwbare energie en energiebesparende maatregelen

De middelen op dit ISE dragen bij tot de realisatie van de strategische doelstelling 'We zorgen voor een betere wisselwerking tussen sociale en reguliere economie'.

Bij BO 2026 daalt het beschikbaar krediet voor deze ISE met 3.452 keuro VAK en 12.541 keuro VEK. Deze daling situeert zich op het begrotingsartikel dat de middelen bevat voor het ondersteunen van het ondernemerschap op vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen (TB0-1THC2TA-WT).

2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

TB0-9THCATA-OW - ONDERSTEUNINGSMAATREGELEN SOCIALE ECONOMIE EN DUURZAAM EN SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de ontvangsten en vorderingen met betrekking tot de subsidies in het kader van ondersteuningsbeleid sociale economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2025	131	0	0
Bijstellingen BO 2026	0	0	0
BO 2026	131	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Voor 2026 blijft het geraamde bedrag van 131 keuro stabiel.

TB0-9THCATB-OP - HET VERSTREKKEN VAN LENINGEN IN HET KADER VAN DE SOCIALE ECONOMIE EN HET DUURZAAM ONDERNEMERSCHAP

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel is bestemd voor de kapitaalaflossingen op de leningen toegekend aan maatwerkbedrijven voor de financiering van investeringen in de productie van hernieuwbare energie en energiebesparende maatregelen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2025	0	0	0
Bijstellingen BO 2026	0	0	0
BO 2026	0	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Er worden geen kapitaalaflossingen verwacht in 2026.

Uitgavenartikelen

TBO-1THC2TA-WT - ONDERSTEUNINGSMAATREGELEN SOCIALE ECONOMIE EN DUURZAAM EN SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de middelen voor het ondersteunen van het ondernemerschap op vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). De ondersteuning gebeurt zowel op het niveau van de individuele onderneming als collectief voor de gehele sector. Het decreet van 17 februari 2012 vormt hiertoe de grondslag.

Gezien de huidige maatschappelijke uitdagingen, en ook de Vlaamse en Europese beleidsuitdagingen en -kaders drong de noodzaak tot actualisering zich op. Het nieuwe ondersteuningsdecreet treedt in werking op 1 januari 2026.

Dit begrotingsartikel is gelinkt aan de volgende operationele doelstellingen:

- Operationele doelstelling 7: 'We bekijken op welke wijze we het ondersteuningsinstrumentarium voor de sociale economie gericht kunnen inzetten op de brug tussen sociale en reguliere economie';
- Operationele doelstelling 8: 'We bouwen een complementair aanbod uit voor de ondersteuning van sociale economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen';
- Operationele doelstelling 9: 'We ondersteunen lokale besturen en de provincies bij een slagkrachtig lokaal sociaal-economisch beleid'.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	6.479	15.697
<i>Index</i>	48	48
<i>Compensaties</i>	-3.000	-12.089
<i>Andere bijstellingen</i>	-500	-500
BO 2026	3.027	3.156

Aanwending VAK-ruiter		
-----------------------	--	--

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Voor het begrotingsjaar 2026 ligt de focus op de operationele doelstellingen en zijn vaste maatregelen rond de ondersteuning van de sociale economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Steun verlenen aan startende sociale ondernemingen of participeren in financiële ondersteuningsinstrumenten zoals Trividend en SIFO zijn enkele beleidsitems die ook in 2026 aan bod komen.

Bij BO 2026 is er een daling van het beschikbaar VEK-krediet met 9.089 keuro t.o.v. BA 2025. Dit zijn de middelen van het Lokaal Activeringspact (LAP) waarvan de tweede oproep eind 2025 wordt afgerond. De middelen keren cfr afspraak terug naar de provisie van het Agentschap Overheidspersoneel.

Vervolgens wordt een compensatie van 3.000 keuro in VAK en VEK voorzien naar het Agentschap Binnenlands Bestuur om via de algemene financiering alle Vlaamse gemeenten te ondersteunen bij de uitbouw en versterking van het lokaal sociale-economiebeleid. Op deze manier kunnen lokale besturen blijvend inzetten op een lokale regierol sociale economie en werk.

Daarnaast wordt er een kredietvermindering van 500 keuro in VAK en VEK ingeschreven ten gevolge van de heroriëntering zoals bepaald in de septemberverklaring 2025 over het schrappen van subsidies.

Tot slot wordt er een index van 48 keuro VAK/VEK toegekend.

(duizend euro)			
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar SJ0-1SMC2GC-WT	-3.000	-3.000	Omzetting sectorale subsidies in algemene financiering gemeenten voor lokaal sociale-economiebeleid
Van SG0-1SKC2TG-PR	0	-9.089	Teruggave LAP-middelen zoals bepaald bij VR 2023 1407 DOC.1046/1BIS
TOTAAL	-3.000	-12.089	

(duizend euro)			
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Besparing - 3x70mio subsidies	-500	-500	Inkorting op subsidies op ondersteuningsmaatregelen SE en MVO
TOTAAL	-500	-500	

TB0-1THC2TB-PA - HET VERSTREKKEN VAN LENINGEN IN HET KADER VAN DE SOCIALE ECONOMIE EN HET DUURZAAM ONDERNEMERSCHAP

Korte inhoud begrotingsartikel:

In het begrotingsjaar 2026 zal een krediet van 5.000 keuro VAK/VEK ter beschikking zijn voor ondersteuningsmaatregelen in de vorm van leningen en dergelijke bestemd voor initiatieven in de sociale economie.

De kapitaalaflossingen van de leningen komen terecht op het begrotingsartikel TB0-9THCATB-OP. De renteontvangsten komen toe op het begrotingsartikel TB0-9THCATA-OW.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	5.000	5.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2026	5.000	5.000
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

Er zijn geen wijzigingen aan het krediet ten opzichte van BA 2025. Het beschikbare krediet bedraagt 5.000 keuro VAK/VEK.

VII. LIJST MET AFKORTINGEN

AMA WSE	arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie
AO	Algemene Ontvangsten
BA	Begrotingsaanpassing
BO	Begrotingsopmaak
BUSO	Buitengewoon secundair onderwijs
BBT	Beleids- en Begrotingstoelichting
CMW	Collectief Maatwerk
DGS	Dienst voor Gespecialiseerde Screening
FOD	Federale overheidsdienst
GGMMI	gewaarborgd gemiddeld minimummaandinkomen
GTB	Gespecialiseerd Team Bemiddeling
ICF	International Classification of Functioning, Disability and Health
IMW	Individueel Maatwerk
IS	Interne stromen (ESR-aggregaat)
ISE	Inhoudelijk structuurelement
KMO	kleine en middelgrote ondernemingen
LAP	Lokaal Activeringspact
LDE	Lokale Diensteneconomie
LE	Leningen (ESR-aggregaat)
LO	Leningontvangsten
LO	Lonen (ESR-aggregaat)
MVO	Maatschappelijk verantwoord ondernemen
MWA	Maatwerkafdelingen
NEC	Normaal Economisch Circuit
OCMW	Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn
OD	Operationele doelstelling
OI	Ontvangsten Interne Stromen (ESR-aggregaat)
OL	Ontvangsten Leningen (ESR-aggregaat)
OP	Ontvangsten Participaties (ESR-aggregaat)
OW	Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)
PA	Participaties (ESR-aggregaat)
PR	Provisies (ESR-aggregaat)
SE	Sociale economie
SEC	sociaal-economisch circuit
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SIFO	Sociaal Investeringsfonds
SINE	Sociale Inschakelingseconomie
TOM	Tewerkstellingsondersteunende Maatregelen
TO	Toegewezen ontvangsten
VAK	Gesplitst vastleggingskrediet
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VEK	Gesplitst vereffeningskrediet
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VIA	Vlaams Intersectoraal Akkoord
VLAIO	Agentschap Innoveren & Ondernemen
VOP	Vlaamse Ondersteuningspremie
VTE	Voltijds equivalent
WEWIS	Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie

WT	Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)
----	-------------------------------------

VIII. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

Nr.	NAAM INITIATIEF	AARD	INHOUD	PLANNING/ STAND VAN ZAKEN	DATUM INWERKING TREDING
1.	Financiering lokale besturen	Decreet (programma- decreet)	Herschikking financieringsmiddelen SE voor lokale besturen (algemene financiering)	Timing programmadecreet Begroting 2026	01/01/2026
2.	Decreet van 22 maart 2024 over de ondersteuning van sociale economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen	Wijzigings- decreet (programma- decreet)	Bijsturing van de lokale regierol werk en sociale economie en de herbestemming van het aanvullende lokale dienstenaanbod	Timing programmadecreet Begroting 2026	01/01/2026
3.	Besluit tot wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot het besluit van 17 februari 2017 tot uitvoering van het decreet van 12 juli 2013 betreffende maatwerk bij collectieve inschakeling	Besluit VR	Wijziging van diverse bepalingen n.a.v. de structurele verankering van eerder overeengekomen sectorale engagementen (VIA 5,6 VIA sociale maribel en tripartite akkoorden) in uitvoering van de toegekende begrotingsakkoorden in 2025	In voorbereiding	01/01/2026
4.	Optimalisatie collectief maatwerk	Decreet Besluit VR	Wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot indicering, begeleiding, evaluatie en doorstroom	In voorbereiding	01/04/2028
6.	Versterking werk- en zorgtrajecten	Decreet Besluit VR	Wijziging van diverse bepalingen	In voorbereiding, co- agendering tussen de beleidsdomeinen Sociale Economie, Werk en Welzijn	

IX.BIJLAGE 'METADATA INDICATOREN'

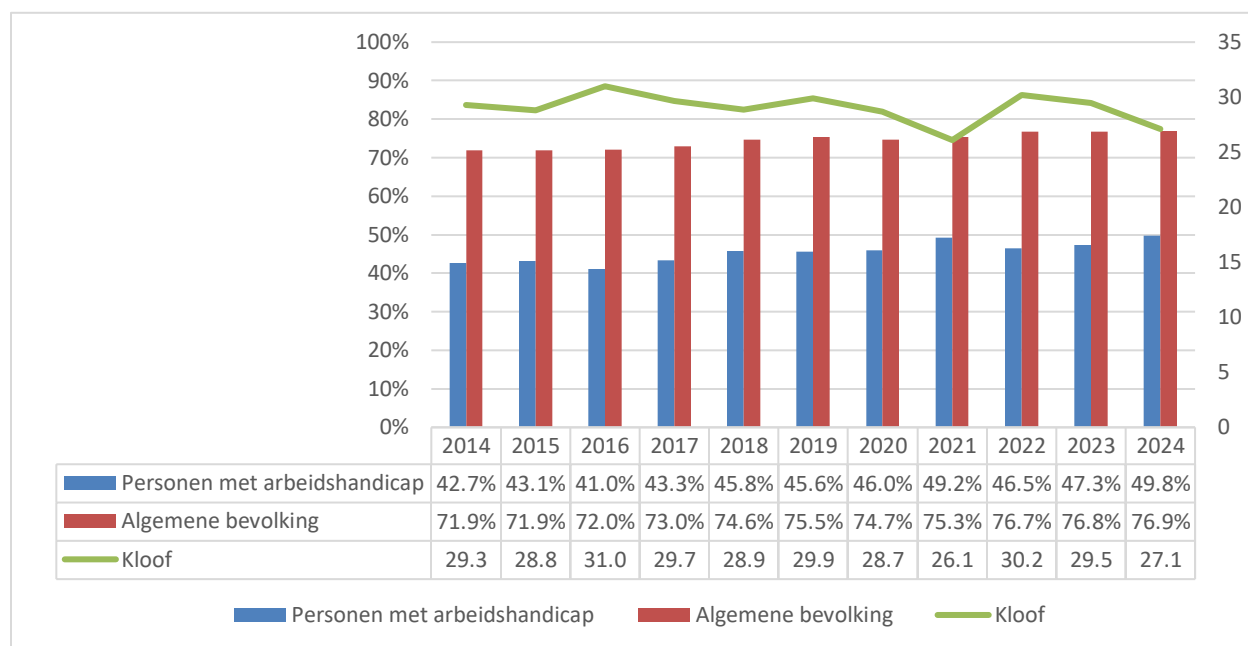
1. ISE Activering binnen het beleidsveld sociale economie

Indicator: De werkzaamheidskloof tussen de algemene bevolking en personen met een arbeidshandicap lag op 27,1 procentpunten in 2024.

Voor deze ISE berekenen we de kloof tussen de werkzaamheidsgraad van de algemene bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar) en die van personen met een arbeidshandicap op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar). De werkzaamheidsgraad bij zowel de algemene bevolking als bij personen met een arbeidshandicap is gestegen. Doordat de stijging in de werkzaamheidsgraad bij personen met een arbeidshandicap sterker was, verkleinde kloof tot 27,1 procentpunten in 2024. De kloof blijft niettemin groot.

Deze indicator is sterk gerelateerd aan de strategische doelstelling om de tewerkstellingskansen voor personen met een arbeidsbeperking te versterken, via de verschillende tewerkstellingsmaatregelen van collectief en individueel maatwerk. De indicator dekt de volledige ISE en is budgettair relevant en beleidsrelevant.

Werkzaamheidskloof tussen de algemene bevolking en personen met een arbeidshandicap op beroepsactieve leeftijd 20-64 jaar (2014-2024)

Bron: WEWIS op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) – EAK

Benaming	De kloof in werkzaamheidsgraad tussen de algemene bevolking en personen met een arbeidshandicap
Definitie	De kloof in de werkzaamheidsgraad wordt uitgedrukt in procentpunten en geeft het verschil weer tussen twee werkzaamheidsgraden, zijnde de werkzaamheidsgraad van de personen die langdurige hinder ondervinden en de algemene bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar).
Laatste gekende waarde	In 2024 bedroeg de werkzaamheidskloof 27,1 procentpunten.
Streefwaarde	Deze legislatuur wensen we de kloof zo klein mogelijk te houden en zeker niet te laten groeien met de inspanningen die worden genomen om de werkzaamheidsgraad van personen met een bepaalde afstand tot de reguliere economie te versterken.
Beleidsmatige relevantie	Het is een effectindicator, dus is niet één op één te linken als de output van het gevoerde beleid. De indicator handelt over het voorbije jaar en geeft een algemeen beeld hoe het beleid activering binnen de sociale economie helpt de kloof tussen de doelgroep en de algemene bevolking te verkleinen of toch zeker niet te vergroten. Aangezien er binnen de ISE verschillende tewerkstellingsmaatregelen worden genomen alsook maatregelen die dienen te leiden tot de stap naar betaald werk, is een overkoepelende indicator nooit zo evaluerend als een outputindicator die per maatregel kan genomen worden. Door de kloof te nemen en niet de werkzaamheidsgraad van de doelgroep, zorgen we dat externe invloeden een kleinere rol spelen in de evolutie van deze indicator.
Koppeling met Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of Landenspecifieke Aanbevelingen	Deze indicator is gelinkt aan Sustainable Development Goal (SDG) 8, dat zich richt op "Eerlijk werk en economische groei". SDG 8 streeft naar duurzame economische groei, volledige en productieve werkgelegenheid, en fatsoenlijk werk voor iedereen.
Budgettaire relevantie	Zoals hierboven aangehaald, dekt de indicator als effectindicator de ISE en is deze dus ook budgettair relevant.
VOS	De indicator is (nog) geen Vlaamse openbare statistiek
Soort indicator	Effectindicator Met deze beleidsindicator overkoepelen we de ISE. Directe outputindicatoren op niveau van de ISE nemen we hier niet op, maar worden in andere documenten gemonitord. Zo werd een dashboard opgesteld via het open dataportaal: https://opendata.wse.vlaanderen.be/pages/jr-socialeconomie/
Berekeningswijze	De kloof in de werkzaamheidsgraad wordt uitgedrukt in procentpunten en geeft het verschil weer tussen twee werkzaamheidsgraden die worden uitgedrukt in percentages, namelijk de werkzaamheidsgraad van de algemene bevolking (76,9% in 2024) en de werkzaamheidsgraad van de groep van personen met een arbeidshandicap (49,8% in 2024). De werkzaamheidsgraad stemt overeen met het gedeelte van de bevolkingsgroep dat werkt binnen de bevolkingsgroep op beroepsactieve leeftijd tussen 20 en 64 jaar.

	De groep personen met een arbeidshandicap wordt afgebakend als de personen die aangeven in hun dagelijkse bezigheden op het werk of daarbuiten in beperkte of erge mate hinder te ondervinden door een handicap, aandoening of ziekte én deze hinder reeds zes maanden of langer ervaren. De operationalisering is gebaseerd op het VN-verdrag over de Rechten van Personen met een Handicap. Daarin wordt gesteld dat niet enkel gekeken moet worden naar de positie en participatie van personen met een erkende handicap, maar naar alle personen die door een langdurige ziekte, aandoening of handicap hinder ondervinden om volwaardig te participeren in de samenleving. Deze gegevens worden gemeten via de EAK-enquête, waarin een representatieve steekproef wordt bevraagd over arbeid. De data die worden gepresenteerd, handelen over de Vlaamse bevolkingsgroep die via deze enquête wordt bevraagd.
Bron	WEWIS op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) – EAK Meer info: https://statbel.fgov.be/nl/enquete/enquete-naar-de-arbeidskrachten-eak
Meetfrequentie	De EAK-survey wordt jaarlijks uitgevoerd en geanalyseerd. De data van het voorgaande jaar zijn voor WEWIS beschikbaar in het tweede kwartaal van het huidige jaar.
Kwaliteitsbeoordeling	De indicatoren gerelateerd aan de werkzaamheidsgraad en doelgroepen worden al opgenomen als een openbare statistiek: https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/arbeid/werkzaamheidsgraad. De data worden ook door Eurostat verspreid: https://ec.europa.eu/eurostat.
Reeds gebruikt in andere documenten	Jaarlijks monitort WEWIS via een Trendrapport rond kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt trendindicatoren. Hier wordt een hoofdstuk gewijd aan de groep personen met een arbeidshandicap en wordt de kloof ook besproken. Een korte samenvatting, alsook het rapport kan men hier terugvinden: https://www.vlaanderen.be/kennisplatform-departement-werk-en-sociale-economie/bijdragen-van-het-kennisplatform/trendrapport-2023-kwetsbare-groepen-op-de-vlaamse-arbeidsmarkt Deze cijfers worden vaak binnen de documenten en presentaties rond sociale economie opgenomen. Onderzoeken (zoals "Sociale economie en armoede. De impact van de sociale economie op armoede in Vlaanderen (SOCIAL): evaluatie en vooruitblik") worden op het kennisplatform weergegeven: https://www.vlaanderen.be/kennisplatform-departement-werk-en-sociale-economie/inclusieve-samenleving

2. ISE Duurzame arbeidsmarkt binnen het beleidsveld sociale economie

Indicator: De samenwerking tussen de sociale en reguliere economie (waarde wordt een eerste keer voorzien in 2026).

Voor deze ISE werken we een indicator uit die de samenwerking tussen het sociale economiecircuit en het regulier economisch circuit beschrijft. Op dit moment zijn er nog geen data beschikbaar, maar is er een methodiek opgesteld om tot dit cijfer te komen. De samenwerking wordt in kaart gebracht door de leveranciers en klanten van sociale-economiebedrijven in kaart te brengen via een bevraging bij de sociale-economiebedrijven (zijnde de duurzaamheidsbevraging). Deze bevraging gebeurt jaarlijks en kan ons helpen om een duurzame indicator te ontwikkelen.

Benaming	Samenwerking tussen sociale en reguliere economie
Definitie	De samenwerking tussen de sociale en reguliere economie geeft aan welke economische verbanden er bestaan tussen deze twee economieën, door te kijken naar hun economische verhoudingen als leverancier of afnemer van elkaar. Het geeft aan hoe zij samenwerken tijdens het proces van inkoop tot verkoop van goederen en diensten van de sociale economie.
Laatste gekende waarde	Nog geen laatste gekende waarde. De waarde wordt berekend voor het jaar 2024 via een bevraging die loopt vanaf het najaar van 2025 en in 2026 wordt verwerkt.
Streefwaarde	De waarde werd nog niet berekend, de eerste waarde zal dienen als een nulmeting om een streefwaarde te kunnen bepalen. We trachten de waarde over de jaren heen te laten groeien.
Beleidsmatige relevantie	Met deze beleidsindicator overkoepelen we de ISE die focust op de duurzaamheid van de arbeidsmarkt binnen het beleidsveld sociale economie. De strategische doelstelling is om te zorgen voor een betere wisselwerking tussen sociale en reguliere economie. Via het versterken van de samenwerking tussen de sociale economie en reguliere economie is een betere wisselwerking mogelijk.
Koppeling met Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of Landenspecifieke Aanbevelingen	De indicator is gelinkt aan Sustainable Development Goal (SDG) 8, dat zich richt op "Eerlijk werk en economische groei". SDG 8 streeft naar duurzame economische groei, volledige en productieve werkgelegenheid, en fatsoenlijk werk voor iedereen.
Budgettaire relevantie	Zoals hierboven aangehaald, dekt de indicator als effectindicator de ISE en is deze dus ook budgettair relevant.
VOS	De indicator is (nog) geen Vlaamse openbare statistiek
Soort indicator	Effectindicator Met deze beleidsindicator overkoepelen we de ISE. Directe outputindicatoren op niveau van de ISE nemen we hier niet op, maar worden in andere documenten gemonitord. Zo werd een dashboard opgesteld via het open dataportaal: https://opendata.wse.vlaanderen.be/pages/jr-socialeconomie/

Berekeningswijze	De samenwerking wordt uitgedrukt als een sommatie van de economische samenwerking tussen ondernemingen bij de input of outputzijde van de activiteiten van de sociale economie ondernemingen. Enerzijds kan er aan de inputzijde een samenwerking zijn, doordat sociale economie diensten of goederen van reguliere ondernemingen verkrijgen om hun eigen activiteiten uit te voeren. Sociale economie ondernemingen zijn "klant" van reguliere ondernemingen. Dit wordt berekend door de codes 60 en 61 te bekijken in de jaarrekening van de sociale economie onderneming die het volgende weergeven: de aankoop van handelsgoederen, grond- en hulpstoffen en de aankoop van diensten en diverse goederen. Anderzijds kan er aan de outputzijde een samenwerking zijn, doordat sociale economie ondernemingen diensten of goederen aan reguliere ondernemingen aanbieden. Reguliere ondernemingen zijn in dit geval "klant" van sociale economie ondernemingen. Dit wordt berekend door de code 70 te bekijken in de jaarrekening van de sociale economie onderneming die het volgende weergeven: omzet
Bron	WEWIS op basis van NBB (Nationale Bank van België) – balanscentrale jaarrekeningen en de duurzaamheidsbevraging. Meer info: https://www.nbb.be/nl/balanscentrale
Meetfrequentie	Jaarlijks De jaarrekeningen worden jaarlijks neergelegd bij NBB. De data van het voorgaande jaar zijn voor WEWIS beschikbaar in het derde kwartaal van het huidige jaar, afhankelijk van afsluitdatum van het boekjaar
Kwaliteitsbeoordeling	De basisdata komen van een zeer betrouwbare bron (jaarrekeningen). De verdere verdeling komt vanuit de duurzaamheidsbevraging.
Reeds gebruikt in andere documenten	De indicator wordt nog ontwikkeld, maar zal in een later stadium toegevoegd kunnen worden aan de openbare statistieken van departement WEWIS of als VOS statistiek kunnen opgenomen worden.